SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 50/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., B., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. VI/2 Pz 521/10 a jej prípisom z 29. novembra 2010, ako aj rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II č. k. 32 Rob 2483/08-55 z 11. septembra 2009 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. k. 4 Co 341/09-59 z 1. februára 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2011 doručená sťažnosť P. K. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, v jeho prítomnosti a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. VI/2 Pz 521/10 a jej prípisom z 29. novembra 2010 (ďalej aj „napadnutý prípis“ alebo „prípis z 29. novembra 2010“), ako aj rozhodnutím Okresného súdu Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“) č. k. 32 Rob 2483/08-55 z 11. septembra 2009 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) č. k. 4 Co 341/09-59 z 1. februára 2010.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca návrhom z 18. augusta 2008 podaným na Okresnom súde Bratislava II domáhal proti odporcovi zaplatenia sumy 109 000 Sk s príslušenstvom. Sťažovateľ zároveň požiadal o oslobodenie od platenia súdneho poplatku, o ktorom okresný súd uznesením č. k. 32 Rob 2483/08-36 z 12. decembra 2008 rozhodol tak, že nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od platenia súdneho poplatku. Na základe odvolania sťažovateľa Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 5 Co 75/09-43 z 29. mája 2009 potvrdil rozhodnutie okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od platenia súdneho poplatku. Sťažovateľ opätovne 5. augusta 2009 podal žiadosť o oslobodenie od súdneho poplatku, argumentujúc zhoršením majetkových pomerov. Okresný súd v reakcii na túto sťažovateľovu žiadosť oznámením zo 7. augusta 2009 uviedol, že o oslobodení od súdneho poplatku už bolo právoplatne rozhodnuté a z tohto dôvodu nemôže v tejto veci rozhodovať opätovne. Zároveň upozornil sťažovateľa, že ak súdny poplatok nebude zaplatený, konanie v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov bude zastavené.

Následne okresný súd uznesením č. k. 32 Rob 2483/08-55 z 11. septembra 2009 konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku zastavil. Uvedené rozhodnutie o zastavení konania bolo na základe odvolania sťažovateľa potvrdené uznesením krajského súdu č. k. 4 Co 341/09-59 z 1. februára 2010.

Sťažovateľ podal neskôr generálnej prokuratúre podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti uzneseniu krajského súdu z 1. februára 2010. Podnet bol po postúpení veci prípisom Krajskej prokuratúry v Bratislave (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. Kc 172/10-7 z 20. júla 2010 odložený.

Generálna prokuratúra na základe žiadosti sťažovateľa o preskúmanie rozhodnutia krajskej prokuratúry vec taktiež odložila, čo oznámila sťažovateľovi prípisom z 10. novembra 2010.

Sťažovateľ podal generálnej prokuratúre 24. novembra 2010 aj opakovaný podnet, ktorý bol napadnutým prípisom prokurátora generálnej prokuratúry z 29. novembra 2010 odložený z dôvodu, že v predmetnej veci sa nezistil dôvod na podanie mimoriadneho dovolania.

3. Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje, v čom vidí pochybenia všeobecných súdov konajúcich v jeho právnej veci, predovšetkým ich nesprávnu aplikáciu § 138 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), pričom tejto argumentácii venuje prevažnú časť svojej sťažnosti. Zároveň hodnotí aj postup generálnej prokuratúry, ku ktorému uviedol: *„Právomoc priznaná generálnemu prokurátorovi v ustanovení § 243e ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku nemá povahu exkluzívneho právneho privilégia, ale zahŕňa jeho povinnosť uplatňovať ju v súlade s účelom, na ktorý mu bola zverená. Právo na mimoriadne dovolanie sťažovateľa je preto potrebné chápať najmä ako právo vyžadovať od štátneho orgánu - generálneho prokurátora a ním poverených osôb konanie v určitej kvalite, t. j. vyžadovať konanie v zákone upravenom relevantnom postupe. ... Skúmaniu porušenia zákona, je zo strany generálneho prokurátora potrebné venovať odbornú starostlivosť, ktorá má obsahovať aj povinnosť skúmať procesný postup súdov a výklad procesných a hmotnoprávnych právnych noriem použitých súdmi v napádanom rozhodnutí a porovnať ich výklad so zjednoteným výkladom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a s ústavne konformným relevantným výkladom dotknutých právnych noriem. Generálna prokuratúra skúmaniu zákonnosti postupu súdov nevenovala dostatočnú odbornú starostlivosť. Svedčí o tom aj ignorovanie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 141/2005, na ktoré sťažovateľ v opakovanej sťažnosti generálnu prokuratúru upozornil...*

Právne závery Okresného súdu Bratislava II, Krajského súdu Bratislava, Krajskej prokuratúry Bratislava a ich potvrdenie Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky sú zjavne neodôvodnené, arbitrárne a z ústavného hľadiska, podľa sťažovateľa

neospravedlniteľné a neudržateľné, spôsobujúce následok porušenia označených základných práv sťažovateľa.

Od podania návrhu na konanie, t. j. odo dňa 18. 08. 2008 uplynulo takmer dva a pol roka a Okresný súd Bratislava II nevykonal vo veci žiadny úkon, ktorý by viedol k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Podľa sťažovateľa Okresný súd ... svojím neodborným postupom vo veci súdnopoplatkovej povinnosti sťažovateľa založil stav zbytočných prieťahov konania vo veci samej. ... Podľa názoru sťažovateľa aj rozhodovacia činnosť súdu v oblasti súdnych poplatkov je integrálnou súčasťou súdneho konania a v odôvodnených prípadoch v konečnom dôsledku, môže spôsobiť aj bezdôvodné prieťahy konania vo veci samej.“

4. Sťažovateľ napokon navrhol, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní jeho sťažnosť prijal na ďalšie konanie a aby následne nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľa ... na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, práva na verejné prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, práva na spravodlivý proces, upraveného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na rozhodnutie jeho veci podľa právnych noriem, vykladaných ústavne konformným spôsobom a práva na účinný opravný prostriedok pred národným orgánom upraveného v čl. 13 Dohovoru, postupom a rozhodnutím Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo veci VI/2 Pz 521/10 a konaním ktoré mu predchádzalo boli porušené.

Generálnej prokuratúre... sa nariaďuje konať vo veci podnetu sťažovateľa na podanie mimoriadneho dovolania proti uzneseniu Krajského súdu Banská Bystrica č. k. 4Co/341/2009-59 zo dňa 01. 02.2010.“

Sťažovateľ zároveň navrhol priznať mu aj finančné zadosťučinenie v sume 4 000 €.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

6. Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv zaručených v čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VI/2 Pz 521/10 a jej prípisom z 29. novembra 2010 tým, že nevybavila náležitým spôsobom podnet sťažovateľa v namietanej veci.

7. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a to nevyužitím práva generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podať mimoriadne dovolanie proti uzneseniu krajského súdu č. k. 4 Co 341/09-59 z 1. februára 2010, hoci podľa názoru sťažovateľa boli splnené podmienky na jeho podanie.

Zákonné predpoklady na podanie mimoriadneho dovolania sú upravené v § 243e a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Z týchto ustanovení jednoznačne vyplýva, že ide

o mimoriadny opravný prostriedok, ktorého využitie ako procesného inštitútu patrí výlučne generálnemu prokurátorovi. To znamená, že nejde o základné právo sťažovateľa, ktoré by bolo možné zahrnúť pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa stabilizovanej judikatúry na vyhovenie podnetu fyzických osôb alebo právnických osôb na podanie mimoriadneho dovolania neexistuje právny nárok, t. j. osobe, ktorá takýto podnet podala, nevzniká právo na jeho prijatie, resp. akceptovanie, a teda generálny prokurátor nemá povinnosť takémuto podnetu vyhovieť. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť o tom, či podá, alebo nepodá mimoriadne dovolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti viackrát vyslovil, že oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (I. ÚS 19/01, I. ÚS 43/07, II. ÚS 176/03, II. ÚS 144/05, IV. ÚS 344/04), pretože nepatrí do katalógu základných práv.

Keďže v danom prípade nevyužitím práva generálneho prokurátora podať proti namietanému rozhodnutiu krajského súdu mimoriadne dovolanie nemohlo dôjsť k porušeniu označeného základného práva sťažovateľa, ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

8. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že zákonnou povinnosťou generálnej prokuratúry bolo na podnet sťažovateľa primeraným spôsobom reagovať. Túto povinnosť generálna prokuratúra splnila tým, že v liste sp. zn. VI/2 Pz 521/10 z 29. novembra 2010 zaujala konkrétne stanovisko k námietkam sťažovateľa, pričom nezistila dôvody pre podanie mimoriadneho dovolania proti označenému súdnemu rozhodnutiu. Jadrom sťažnosti bola nespokojnosť sťažovateľa so závermi, ku ktorým generálna prokuratúra dospela. Skutočnosť, že generálna prokuratúra nepostupovala v súlade s predstavami sťažovateľa, však nemôže celkom zjavne zakladať porušenie jeho označených základných práv.

9. Následne sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal tou časťou, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2

ústavy (na verejné prerokovanie jeho veci v jeho prítomnosti a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonaným dôkazom) napadnutým postupom generálnej prokuratúry a jej prípisom z 29. novembra 2010. Porušenie označených práv vidí sťažovateľ v tom, že generálna prokuratúra nevyhovela jeho opakovanému podnetu na podanie mimoriadneho dovolania.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Keďže ústavný súd nedospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti alebo arbitrárnosti namietaného postupu generálnej prokuratúry ani jej prípisu z 29. novembra 2010 v súvislosti s označeným čl. 46 ods. 1 ústavy (pozri § 7 a § 8), nemožno jej postup ako ani napadnutý prípis kvalifikovať ako arbitrárny ani v súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľa na verejné prerokovanie veci v jeho prítomnosti a na vyjadrenie sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

10. Ústavný súd napokon konštatuje, že generálna prokuratúra postupovala v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov a tiež s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. To, že po posúdení všetkých okolností daného prípadu dospela generálna prokuratúra k inému záveru, a tým sa nestotožnila s očakávaniami a predstavami sťažovateľa, ešte neznamená, že mohlo dôjsť k porušeniu jeho práva podľa čl. 13 dohovoru.

Ústavný súd ešte dodáva, že podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa čl. 13 dohovoru vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv garantovaných dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. apríla 1988, séria A, č. 131, ods. 52, sťažnosť č. 9658/82, 9659/82). V danom prípade však ústavný súd k takémuto záveru nedospel.

Vo vzťahu k uvedenému namietanému porušeniu práva ústavný súd pripomína, že ak orgán štátu aplikuje platný právny predpis, jeho účinky (dôsledky) použitia nemožno považovať za porušenie základného práva alebo slobody (m. m. II. ÚS 81/00, II. ÚS 63/03), a preto ani napadnutý postup generálnej prokuratúry nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s porušením práva sťažovateľa mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom podľa čl. 13 dohovoru.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

11. Sťažovateľ v úvode sťažnosti ako porušovateľov svojich práv označil aj krajský súd a okresný súd. Hoci konanie a rozhodovanie týchto všeobecných súdov vo svojom sťažnostnom návrhu (tzv. petite) osobitne nenapáda, z ďalšieho obsahu jeho sťažnosti vyplýva, že vo vzťahu k týmto subjektom namieta porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Je potrebné konštatovať, že aj v prípade splnenia všetkých zákonných podmienok stanovených pre obsah ústavnej sťažnosti by táto bola v tejto časti odmietnutá z dôvodu oneskorenosti jej podania.

Podľa zistení ústavného súdu rozhodnutie okresného súdu č. k. 32 Rob 2483/08-55 z 11. septembra 2009 v spojení s rozhodnutím krajského súdu č. k. 4 Co 341/09-59 z 1. februára 2010, ktorým bolo zastavené konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku, nadobudlo právoplatnosť 16. apríla 2010.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti fyzickej osoby na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva.

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začína plynúť dňom, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie, ktorým malo byť spôsobené namietané porušenie základného práva, t. j. v danom prípade od 16. apríla 2010. Predmetná sťažnosť bola odovzadná na poštovú prepravu 3. februára 2011, teda jednoznačne po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom.

Zo všetkých týchto dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. februára 2011